

<https://doi.org/10.52340/lac.2021.685>

პოლიტიკური მეცნიერებები
Political Science and International Relations

**უფლებრივი თანასწორობის პრობლემა 1918-1921 წლების
ქართულ პრესაში**

ნანული ტალახაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ელ.ფოსტა: nanuli.talakhadze@tsu.ge / nanatalakhadze@yahoo.com

კვლევის საგანია 1918-1921 წლებში, საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკის პერიოდის მედიის ფუნქციონირების პარამეტრები და ის პროცესები, რომელმაც ხელი შეუწყო ქვეყანაში პლურალისტური მედიაკლიმატის შექმნასა და ლიბერალურ-დემოკრატიული ღირებულებების დამკვიდრებას. ამის ერთ-ერთი გამოხატულებაა ადამიანის უფლებების დაცვისა და სოციალური თანასწორობის პრობლემატიკა, რომელსაც კონკრეტული მიმართულებით-გენდერულ ჭრილში განვიხილავთ.

პლურალისტური მედიაგარემოდან გამომდინარე, სათანადო წყაროების, საარქივო და საგაზეთო პუბლიკაციების კონტექსტური ანალიზის საფუძველზე, გამოვარჩიეთ და შევისწავლეთ 1918-1921 წლების წარმართველი, იდეოლოგიურად განსხვავებული პოლიტიკური პარტიების მთავარი ბეჭდვითი ორგანოები: სოციალ - დემოკრატიული მუშათა პარტიის გაზეთი „ერთობა“ (1917-1921წწ.), სოციალ-ფედერალისტთა პარტიის „სახალხო საქმე“ (1917-1921წწ.) და ეროვნულ-დემოკრატების-„საქართველო“ (1915-1921 წწ.). გავაანალიზეთ რამდენად ადექვატურად, როგორი ხედვებითა და ჟურნალისტური ხერხებით ამუქებდნენ აღნიშნული მედიასაშუალებები ფემინისტურ ნარატივს.

გავითვალისწინეთ ისტორიული კონტექსტიც და ის დინამიკა, რომელიც მე-19 საუკუნის სამოციანი წლებიდან იკვეთება და მედია ინტერესდება ქალთა პრობლემებით. თუმცა მთავარი აქცენტი კეთდება განათლების აუცილებლობაზე და იმ სტერეოტიპებზე, რომელიც ქალს მხოლოდ ოჯახურ გარემოში, ქმრისა და შვილების მსახურად წარმოაჩენს. ეს მიდგომები გრძელდება მეოცე საუკუნის მეორე ათწლეულშიც, თუმცა ეპოქისა და სოციალური გარემოს გათვალისწინებით უფრო აქტუალური ხდება უფლებრივი თანასწორობის იდეა ქალთა მიმართებით, როგორც სოციალურ, ისე პოლიტიკურ და სამოქალაქო უფლებების ჭრილში.

ყურადღება გავამახვილოთ როგორც ქალთა ემანსიპაციის პრობლემების ამსახველ პუბლიკაციებზე, ასევე ქალ ავტორებზეც, რომელთა რიცხვი, მართალია, მცირეა, მაგრამ ისინი საკმაოდ მაღალპროფესიულად ახერხებენ გენდერული პრობლემების სწორ აქცენტირებას და ქალთა სოციალური თუ პოლიტიკური საკითხების სიღრმისეულ გააზრებას (ნ. ნაკაშიძე, მ. ტოროშელიძე, ფ. ჯაფარიძე და სხვ.). კვლევის შედეგებმა ცხადყო, რომ 1918-1921 წლების პარტიულ პრესაში, ერთი მხრივ, მკაფიოდ აისახა ის სასიკეთო ნაბიჯები, რომელიც საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკის ხელისუფლებამ გადადგა საკანონმდებლო დონეზე ადამიანის უფლებების დაცვისა და კონკრეტულად, ფემინისტური მიმართულებით. ხოლო, მეორე მხრივ, ნეგატიურ ჭრილში წარმოჩნდა ხელისუფლების არასათანადო დაინტერესება ქალთა სოციალური თუ უფლებრივი თანასწორობის პრობლემებით. ფაქტობრივად, მოლოდინი, რომ საქართველოს რესპუბლიკაში ჩამოყალიბდებოდა ადამიანის უფლებების პატივისცემის, თანასწორობის, ტოლერანტობის კულტურა, რომელიც მყარ საფუძველს შეუქმნიდა სამართლიანი და დასავლური ტიპის სახელმწიფოს მშენებლობას, პრაქტიკულად ვერ განხორციელდა. ამ მიმართულებით ქვეყნის წინსვლა საბჭოთა რუსეთის მიერ საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკის ოკუპაციამ 70 წლით შეაჩერა.

საკვანძო სიტყვები: პლურალისტური მედიაკლიმატი, ლიბერალურ-დემოკრატიული ღირებულებები

1918-1921 წლები საქართველოს ისტორიის გამორჩეული პერიოდია-ქვეყანამ თავი დააღწია რუსეთის კოლონიურ რეჟიმს და დამოუკიდებელ რესპუბლიკად ჩამოყალიბდა. დაიწყო ახალი ერა და იმ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურმა რეფორმებმა, რომლებიც თავისუფლებასთან, ადამიანის უფლებებთან და დემოკრატიულ ღირებულებებთან ასოცირდებოდა, ხელი შეუწყო პლურალისტური მედიაგარემოს შექმნას, რაც უპრეცედენტო მოვლენა იყო ქართული ჟურნალისტიკის ისტორიაში-მრავალი პროფილისა და მიმართულების ბეჭდვითი ორგანო, განსხვავებული მსოფლმხედველობისა და იდეოლოგიის პარტიული პრესა, სატირული-უმორისტული, დარგობრივი, სახელოვნებო და ა.შ. ხასიათის ჟურნალ-გაზეთები ხელს უწყობდნენ თავისუფალი მედიასივრცის არსებობას და ამავე დროს, ნათლად წარმოაჩენდნენ იმ პოლიტიკურ, ეკონომიკურ თუ სოციალურ პრობლემებს, რომლის წინაშეც აღმოჩნდა ახალგვანადგმული სუვერენული სახელმწიფო.

1918-1921 წლების მედია გამოირჩევა თემატური თუ ჟანრობრივი მრავალფეროვნებით, სიღრმისეული პუბლიცისტიკით ქვეყნის საგარეო კურსის, პოლიტიკური ორიენტაციის, სახელმწიფოს მართვისა და აღმშენებლობითი ამოცანების შესახებ. ამავე დროს სერიოზულ ყურადღებას უთმობს დასავლური ლიბერალურ-დემოკრატიული ღირებულებების პროპაგანდას და მოცულობით მასალას გვაწვდის პირველი რესპუბლიკის პერიოდში ადამიანის უფლებრივ მდგომარეობაზე, იმ პოლიტიკაზე, რომელსაც ატარებდა ხელისუფლება თავისი მოქალაქეებისადმი, მათი სოციალური, პოლიტიკური თუ სამოქალაქო უფლებების რეალიზაციისა და დაცვის მიზნით.

საკვლევ მასალას - უფლებრივი თანასწორობის პრობლემატიკას - ჩვენ კონკრეტული მიმართულებით - გენდერულ ჭრილში განვიხილავთ, რამდენადაც სწორედ მეოცე საუკუნის დასაწყისში აქტიურდება მსოფლიო მედიაში და მათ შორის, საქართველოშიც, ქალისა და მამაკაცის ტრადიციული როლების გადახედვის პროცესი და თავად ქალები ერთიანდებიან საკუთარი უფლებების დასაცავად. ამ მიზნით, შვეიცარულ 1918-1921 წლების წარმართველი, იდეოლოგიურად განსხვავებული მთავარი პოლიტიკური პარტიების მთავარი ბეჭდვითი ორგანოები: სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის გაზეთი „ერთობა“ (1917-1921 წწ, რედ. ვ. ბობოხიძე, 1920 წ.- ლ. ნათაძე), სოციალ-ფედერალისტთა პარტიის - „სახალხო საქმე“ (1917-1921 წწ, რედ. ს. ფირცხალავა), ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის- „საქართველო“ (1915-1921 წწ, რედ. გრ. ვეშაპელი) და გავანალიზებთ, როგორი ადექვატურობით და ჟურნალისტური ხერხებით აშუქებდნენ აღნიშნული გაზეთები ქალთა უფლებების დაცვისა და უფლებრივი თანასწორობის საკითხებს და რამდენად ქმედითი იყო ფემინისტური ნარატივი.

1918-1921წლების პერიოდის პრესაში არ გვხვდება ისეთი ტერმინები, როგორცაა „დისკრიმინაცია“, „გენდერული პოლიტიკა“, „ფემინიზმი“ და აშ. მაგრამ თვალში საცემია ფოკუსირება ქალების როგორც პოლიტიკური და სამოქალაქო, ისე სოციალური თანასწორუფლებიანობის პრობლემებზე - „დისკრიმინაციის აკრძალვა ქალების მიმართ, სამუშაოს შოვნის შესაძლებლობა, შრომის სამართლიანი ანაზღაურება, უსაფრთხო და ჯანმრთელი სამუშაო პირობები, შესაბამისი ცხოვრების სტანდარტები, ჯანმრთელობის დაცვა და განათლება“ (ადამიანის უფლებები, 2005:11). საკვლევ პერიოდის თითქმის ყველა მედიასაშუალება ამ საკითხებს მეტ-ნაკლები ინტენსივობით აშუქებს. ამავე დროს ერთგვარ მონიტორინგს უწევს ხელისუფლებას, რომელიც აცხადებს, რომ მათი საშინაო თუ საგარეო პოლიტიკა ორიენტირებულია დასავლურ ლიბერალურ-დემოკრატიულ ღირებულებებზე და მისი მთავარი პრიორიტეტია „მოქალაქენი, კანონის წინაშე ყველანი თანასწორნი არიან“, „ორივე სქესის მოქალაქე თანასწორია, როგორც პოლიტიკურ ისე სამოქალაქო, ეკონომიურ და საოჯახო უფლებით“ (საქართველოს კონსტიტუცია 1918:11). მოლოდინი გაჩნდა, რომ სწორედ ამ მიმართულებებით განვითარდებოდა სახელმწიფო და იღვაწებდა ლიბერალური იდეებისა და ფასეულობების ფუნდამენტური პოლიტიკური და სოციალური საკითხების გადასაჭრელად, რაც მყარ საფუძველს შექმნიდა სამართლიანი და დასავლური ტიპის სახელმწიფოს მშენებლობისთვის. გასათვალისწინებელია ისტორიული კონტექსტიც, როდესაც საქართველოში მე-19 საუკუნის სამოციანი წლებიდან იკვეთება პრესის დაინტერესება ქალთა მდგომარეობით. მაგრამ მთავარი აქცენტი კეთდება ქალთა განათლების აუცილებლობაზე და იმ სტერეოტიპებზე, რომელიც მას მხოლოდ ოჯახურ გარემოში, ქმრისა და შვილების მსახურად წარმოაჩენს. ამ საკითხებს ხშირად აშუქებდნენ ცნობილი პუბლიცისტები და მათ შორის მწერალი ქალები (ბ. ჯორჯაძე, ეკ. გაბაშვილი, დ. ერისთავი, ან. თუმანიშვილი და სხვ.). ეს დინამიკა გაგრძელდა მეოცე საუკუნის 10-20-იან წლებშიც, თუმცა ეპოქისა და სოციალური გარემოს გათვალისწინებით გაფართოვდა თემატიკა და წინა პლანზე წამოიწია ფემინისტურმა ნარატივმა.

ჩვენ მიერ განხილული ყველა გაზეთი მეტ-ნაკლებად ინტერესდება სოციალური თანასწორობის საკითხებით, აღიარებს ქალისა და მამაკაცის თანასწორუფლებიანობას, მოუწოდებს ქალებს, მსგავსად მამაკაცებისა, აქტიურად ჩაერთონ სახელმწიფო ცხოვრებაში. მაგრამ, როგორც საგაზეთო მასალებიდან ირკვევა, ქვეყნის წარმართველ პარტიებს, მათი პოლიტიკური თუ იდეოლოგიური პოზიციებიდან გამომდინარე, განსხვავებული მიდგომები აქვთ აღნიშნული პრობლემებისადმი და ეს პარტიული პრესის ფურცლებზეც აისახება.

სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ორგანო „ერთობა,, სოციალური თანასწორობის საკითხებს რევოლუციის ჭრილში განიხილავს. ხშირად იბეჭდება მასალები, სადაც ქალებს შეახსენებენ, რომ სწორედ რევოლუციამ გაათავისუფლა ისინი შრომის უფლისგან: „ძველი რეჟიმის დროს ყველაზე უფრო დამონავებულნი და დაჩაგრულნი ქალები იყვნენ. ქალები რაღაც სათამაშო ნივთს წარმოადგენდნენ და იმდენად ჰქონდათ ფასი, რამდენადაც ეს საჭირო იყო ამა თუ იმ მიზნებისთვის, მაგრამ ეს დრო გაჰქრა. მას ისტორია ვერ დააბრუნებს. რევოლუციამ ქალებს სრული უფლება მიანიჭა და გახადა სრულუფლებიან წევრებათ ერთი დიდი ოჯახისა“ (ერთობა, 1918:38). სოციალ-დემოკრატიული იდეოლოგია თავისთავად მოიაზრებს ქალებს, როგორც სისტემის ნაწილს და აღიარებს მამაკაცების თანასწორად და არაერთგზის აღნიშნავს, რომ „რევოლუციაში და მის სასურველად დაგვირგვინებაში ყველამ ერთნაირად უნდა მიიღოს მონაწილეობა, როგორც მამაკაცებმა, ისე დედა-კაცებმაც, წინააღმდეგ შემთხვევაში რევოლუციას არ ექნება მკვიდრი საფუძველი“ (ერთობა, 1918 : 38). ზოგადად, „ერთობა“ ხშირად უსვამს ხაზს მთავრობის ზრუნვას ადამიანის სოციალური უფლებების გასაუმჯობესებლად, ყურადღებას ამახვილებს გენდერულ საკითხებზეც, კერძოდ, ქალის როლზე სოციუმში, მის ჩართულობაზე საზოგადოებრივ ცხოვრებაში და ეს პროპაგანდისტული ქვეტექსტები ერთგვარი პიარია იმ სოციალ-დემოკრატიული პარტიის იდეოლოგიისა, რომელიც სრული უმრავლესობით მოვიდა ხელისუფლებაში და ფაქტობრივად, წარმართავდა ქვეყნის საკანონმდებლო თუ სააღმსრულებლო პოლიტიკას. აქ ისიც უნდა გავითვალისწინოთ, რომ მხოლოდ სოციალ-დემოკრატებს ჰყავდათ საარჩევნო სიაში ქალები და საქართველოს დამფუძნებელი კრების 130 წევრიდან 5 ქალი სწორედ სოციალ-დემოკრატიული პარტიის წევრი იყო. ამდენად, „ერთობა“ მწვავედ არც აღიქვამს სოციალური უთანასწორობის საკითხებს და მიაჩნია, რომ თუ ქალები მაინც ჩრდილში დგანან და ასპარეზზე არ გამოდიან, ეს ისევე მათი ბრალია: „აქ ჩვენ ძლიერ ცოტას ან სულ არა ვხედავთ მომუშავე ქალებს, ვითომ ამ რევოლუციას ქალებისთვის არა მოეტანოს-რა, ისინი სდუმან, ჩამი-ჩუმიც არ ისმის, ისევე კერძოთ თავიანთ ოჯახებში, კერძო ოჯახურ საქმეებზე ფუსფუსებენ. სურსათის სიძვირეზე და ნაკლებობაზე წუწუნებენ. ამაში ახალ მთავრობას, რევოლუციას ბრალსა სდებენ. იმის მაგიერ, რომ რევოლუციას გვერდში ამოუდგნენ, თავისუფლების საქმეს ემსახურონ“ (ერთობა,1918:35). გაზეთი მოუწოდებს ქალებს გააქტიურდნენ და გაერთიანდნენ, როგორც სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიაში, ისე პროფესიულ კავშირებში, მონაწილეობა მიიღონ სხვადასხვა ღონისძიებაში და ქვეყნის პრობლემებით დაინტერესდნენ. სისტემატურად იბეჭდება ინფორმაციები „ამხანაგი ქალების“ სხდომების, შეკრებების, მიტინგების შესახებ, ქალთა პროფესიული ორგანიზაციებში, ქალთა შრომის რაზმებში, სანიტარულ რაზმებში,

საქველმოქმედო აქციებში მონაწილეობის შესახებ. მაგ. „მკერავთა პროფკავშირთა წარმომადგენელმა განაცხადა, რომ პირველად მათ ე.წ. „ნემსის პროლეტარს“ დღეს 450 წევრი ჰყავს“ (ერთობა, 1919 : 86). „ინტელიგენტ ქალთა ჯგუფი იღებს ყოველგვარ საკერავს, ასევე აქ მიიღებენ მოწაფეებს - ქალებს ჭრა-კერვის, ქარგვის, და სხვადასხვა ხელსაქმის შესასწავლად“ (ერთობა, 1920:205). ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მოცემული თემატიკის წარმოჩენის ინტენსივობა პერიოდულად იცვლება ქვეყნის რთული საშინაო და საგარეო პოლიტიკური რეალობების მიხედვით. ხშირ შემთხვევაში სოციალური და უფლებრივი კონტექსტების გადაფარვა გამოწვეულია ქვეყნის დამოუკიდებლობაზე და თავდაცვისუნარიანობაზე ზრუნვის მოტივაციით და ომის ვითარებაში მყოფი ქვეყნის მძიმე მდგომარეობით. ამდენად, მედიისთვის დამახასიათებელია ერთგვარი საომარი რიტორიკაც, პათეტიკური ტონი, მოწოდებები პატრიოტული მოვალეობების შესახებ და ა. შ. ხშირად იბეჭდება მასალები-თუ როგორ უდგანან მხარში მუშა ქალები ჯარისკაცებს, სწავლობენ დაჭრილების მოვლას, მათთვის აგროვებენ ან კერავენ ტანსაცმელს, დიდი ენთუზიაზმით მუშაობენ სათნოების დებად დასხვ. გაზეთი ქალებს მოუწოდებს, პირადი პრობლემები გვერდზე გადადონ და საბრძოლველად წასულ მამებს, შვილებსა და ქმრებს გვერდში ამოუდგნენ: „უნდა შევსძლოთ განვათავისუფლოთ ყოველი მამაკაცი თავდაცვისათვის და მათი ადგილები ჯარის ზურგში უნდა შევავესოთ კარგად მომზადებული ქალებით (ერთობა, 1918:62), ამ ტიპის მასალები რამდენიმეწინადადებიან ქრონიკებშია გაბნეული. ასევე, ვრცელი ადგილი ეთმობა ქალთა პოლიტ-პარტიულ საქმიანობას და ხშირად აანონსებს „ერთობა“ სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის აქტივისტი ქალების მიერ ორგანიზებულ ლექციებს (მ. ტორომელიძე, ო. სოლოლაშვილი, ი. ჟორდანიას და სხვ.), რომელთა მიზანია „ლექცია-რეფერატების კითხვით დახმარება აღმოუჩინონ თვით-განვითარების მსურველ აშხანაგ ქალებს, რათა მათ შეეძლოთ შეგნებულათ მონაწილეობის მიღება საზოგადოებრივ ცხოვრებაში“ (ერთობა, 1918 :40).

„ერთობამ“ ფართოდ გააშუქა 1920 წლის სექტემბრის თვეში ევროპის სოციალისტური დელეგაციის სტუმრობა საქართველოში. დაბეჭდა ცნობილი მოღვაწის სნოუდენის გამოსვლა, რომელმაც ხაზი გაუსვა ქართველი ქალების აქტიურობას საზოგადოებრივ ცხოვრებაში: „ჩვენ გვახარებს ის როლი, რომელსაც თამაშობენ ქალები საქართველოში. სამწუხაროდ, ჩვენში ჯერ ასე არ არის. ინგლისელ ქალებს მხოლოდ სხვისი არჩევის უფლება აქვთ, თავად კი არ შეუძლია არჩეული იყოს“ (ერთობა, 1920:215). უცხოელის თვალთ დანახული ქართველ ქალთა მდგომარეობის შეფასება გადაჭარბებულდაც მოგვეჩვენება, როცა ვეცნობით მონიშნული პერიოდის პრესაში ქართველი ქალი ავტორების ანალიტიკურ სტატიებს სქესთა თანასწორუფლებიანობის შესახებ, მათი უფლებების დარღვევებზე და ა. შ.

ამ მხრივ გამოირჩევა სოციალ-ფედერალისტების ბეჭდვითი ორგანო „სახალხო საქმე“, რომელმაც თავისი ფურცლები ქართველი ფემინისტი ქალების მაღალპროფესიულად მომზადებულ კრიტიკულ მასალებს დაუთმო. ეს ავტორები პოლიტიკურად აქტიური ქალბატონები არიან (ნ. ნაკაშიძე, ფ.ჯაფარიძე და სხვ.), საკმაოდ განათლებულები და ინფორმირებულები მსოფლიოში მიმდინარე ქალთა მოძრაობების შესახებ და კარგად ხედავენ ახალი რესპუბლიკის კანონმდებლობის იმ დადებით მხარეს, რომელიც ყველა ადამიანის

თანასწორობას ქადაგებს, თუმცა იმის აღნიშვნასაც არ ერიდებიან, რომ ხშირ შემთხვევაში ეს ლიტონი სიტყვებია და ხელისუფლება სათანადო ძალისხმევას არ მიმართავს პრობლემების მოსაგვარებლად. ქართული პუბლიცისტიკის შესანიშნავი ნიმუშია ცნობილი მწერლისა და მოღვაწის ნინო ნაკაშიძის ორნაწილიანი სტატია - „სახელმწიფოს შენება და ქართველი ქალი“, სადაც მთავარი აქცენტები გადატანილია ქალთა როგორც სამოქალაქო-პოლიტიკურ უფლებების რეალიზაციის აუცილებლობასა და სოციალური პირობების მოუგვარებლობის - მარტოხელა დედობის, პროსტიტუციის, ორსულების, ქალთა შრომის დაცვის საკითხებზე. „ქართველ ქალებს ისტორიამ ისეთი უფლებები მიანიჭა, რომლის მოპოვებისთვის ჯერაც იბრძვიან საფრანგეთსა და ინგლისში ქალები, მაგრამ ისტორიაში არ ყოფილა ისეთი მაგალითი, რომ ხალხს, კლასს, ხალხის ჯგუფს არ ესარგებლოს იმ უფლებით, რომელიც მას წილად ხვდა. თუ ჩვენ, ქალები არ ვისარგებლებთ ამ უფლებებით, არ მივიღებთ აქტიურ მონაწილეობას სახელმწიფოს შემოქმედებით მუშაობაში, დავკარგავთ მოპოვებულ უფლებებს და დიდი უბედურება იქნება ქვეყნისთვის (სახალხო საქმე, 1918:358.). ავტორის აზრით, საკითხი, რომელიც ყველას ეხება, ის ყველას ჩართულობით უნდა გადაწყდეს. ამიტომ აუცილებელია საკანონმდებლო მუშაობაში და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ქალების აქტიური მონაწილეობა.

რაც შეეხება ეროვნულ-დემოკრატიის პრესას, „საქართველო“ ქართველი მშვენიერი ქალბატონების ტრადიციული სტერეოტიპების ტყვეობაშია, მათ სილამაზესა და კდემამოსილებას ასხამს ხოტბას. ქალი უფრო პოეტური მეტაფორების მუზაა, აღტაცებისა და ვნებათა ღელვის გამომწვევი. „ამხანაგების“ ნაცვლად აქ ქალები „კნეინობით“ არიან მოხსენიებულები. მაგ. ერთ-ერთ მასალაში „მწერლობის დღეობა“ (საქართველო, 1918 : 60). საუბარია საზეიმო ღონისძიებაზე, რომლის „პატრონესები“ კნეინები არიან და საღამოს მწერლები აირჩევენ ყველაზე ლამაზ ქალს. „საქართველო“ ერთადერთი გაზეთია, სადაც სარედაქციო წევრებს შორის ნინო ყიფიანიცაა მოხსენიებული. აქ იბეჭდებოდა ცნობილი მწერლის ეკატერინე გაბაშვილის ფელეტონებიც.

კვლევის შედეგებმა ცხადყო, რომ 1918-1921 წლების პარტიულ პრესაში, ერთი მხრივ, მკაფიოდ აისახა ის სასიკეთო ნაბიჯები, რომელიც საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკის ხელისუფლებამ გადადგა საკანონმდებლო დონეზე ადამიანის უფლებების დაცვისა და კონკრეტულად, ფემინისტური მიმართულებით. ხოლო, მეორე მხრივ, ნეგატიურ ჭრილში წარმოჩნდა ხელისუფლების არასათანადო დაინტერესება ქალთა სოციალური თუ უფლებრივი თანასწორობის პრობლემებით.

შეიძლება ითქვას, რომ მოლოდინი, რომ საქართველოს რესპუბლიკაში ჩამოყალიბდებოდა ადამიანის უფლებების პატივისცემის, თანასწორობის, ტოლერანტობის კულტურა, რომელიც მყარ საფუძველს შეუქმნიდა სამართლიანი და დასავლური ტიპის სახელმწიფოს მშენებლობას, პრაქტიკულად ვერ განხორციელდა. ამ მიმართულებით ქვეყნის წინსვლა საბჭოთა რუსეთის მიერ საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკის ოკუპაციამ 70 წლით შეაჩერა.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ადამიანის უფლებები - თავისუფლების ინსტიტუტი, 2005. გვ. 11.
2. საქართველოს კონსტიტუცია, 1918 წელი, სამშობლო, (1990 წლის 26 მაისი, თბილისი)

გაზეთები:

3. ერთობა, 1918, # 358
4. საქართველო, 1918 წ. # 60
5. სახალხო საქმე, 1918 წ.## 35, 38, 40 62; 1919 წ. #86; 1920 ## 205, 215

Nanuli Talakhadze

Iv. Javakhishvili Tbilis State University

The Problem of Legal Equality in the Georgian Press of 1918-1921

Abstract

The subject of research in 1918-1921 is the parameters of the functioning of the media during the period of the Independent republic of Georgia and processes that contributed to the creation of a pluralistic media climate in the country and the establishment of liberal-democratic values. One of the manifestations of this is the issue of human rights and social equality, which we will discuss in a specific direction – in terms of gender.

Based on the plurastic media environment, based on the contextual analysis of relevant sources, archival and newspaper publications, we gave selected and studied the main print media of the leqding, ideologically different political parties of 1918-1921: Socia;-Democratic Worker’s Party newspaper “Unity” (1917-1921). The Federalist Party “People’s Affairs” (1917-1921) and the National Democrats – “Georgia” (1915-1921). We analyzed how adequately, with what visions and journalistic means these media outlets covered the feminist narrative.

We focused on publications on the problems of women’s emancipation, as well as women authors, the number of which, although small, they are quite professionally able to properly focus on gender issues and in-depth understanding of women’s social or political issues (N.Nakashidze, M.Toroshelidze, F.Josh and others).

The resuklts of the research showed that the party press of 1918-1921, on the one hand, clearly reflected the positive steps taken by the government of the Independent Republic of Georgia at the legislative level to protect human rights and, in particular, the feminist direction. On the other hand, the government’s lack of interest in the problems of woman’s social or legal equality appeared in a negative light.

Key words: pluralistic media climate, liberal-democratic values

რეცენზენტი: პროფესორი პ. ჟოლნეროვიჩი